

sanguineus, id est, frater, quam patruus, ceterique legimi ad pupillarum foeminarum tutelam vocantur. Dat. Kalend. Jul. MARTIANO & ZENO CONSS. 469.

De fratre emancipato.

4. Imp. ANASTASIUS A. Polycarpo PP.

Father emancipatus qui in germani sui vel sororis successione omnes inferiores seu prolixiores gradus, non tantum cognatorum, sed etiam agnatorum antecedere nobis pro nostra dispositione iustus est; etiam ad legitimam fratrum & sororum, necnon liberorum fratrum tutelam; quasi minime patris potest per ius emancipationis relaxatus, si non alia iuri cognita excusatione nuntius sit, vocari: nec sub pretextu capituli demissionis alienum ab hujusmodi onere feme ipsum esse contendere sancimus. Dat. Kalend. April. JOANNE & PAULINO CONSS. 498.

De minori virginitatem annis.

5. Imp. JUSTIN. A. Demostheni PP.

Nemo neque frater, neque aliis legitimis in tutelam sive ingenui, sive liberti vocetur, antequam 4 quintum & vicequintum suae aetatis annum impletum. Imminet enim cuique pro sua tantummodo administratione pecunium 6 alieno onere aliis praegaverit. Si etenim & pupillis & adulis competens gubernatio inducatur, & naturalis 7 ordo per omnia conservabitur. Cuicunque fecundum est eundem 8 esse tutorem, & sub tutela constitutum & iterum eundem esse curatorem, & sub cura agere? Hac certe & nominum & rerum foeda confusio 9 est. Discretis itaque omnibus, vel dativi, vel legitimi fiant tutores vel curatores hi, qui talis aetatis sunt, cui suarum rerum administrationi committitur, quorumque res possunt 10 plenissimo iure hypothecarum 11 teneri. Omnibus 12 que de successionibus tam ingenuorum, quam libertorum prioribus legibus disposita sunt, in suo labore duraturis, nec aliquam immunitationem ex praesentis legis sanctione accepturis: maxime in libertorum 13 successionibus: ne videantur ex eo, quod ad 14 tutela gravamen non venient, successionis emolumenta amittere. Recitat sepius 15 in novo consistorio Palatii Justiniani. Dat. 3. Kalend. Novembr. DECIUS V. C. CONSS. 529.

TIT. XXXI.

QUI PETANT TUTORES VEL CURATORES.

De litigatio cum minore.

1. Imp. ANTONINUS A. Chrysanthæ.

Adolescentem adversus quem confistere vis, ut 18 curatores sibi dari postulerit, cum quibus secundum juris formam confisitas: qui si in petendis his ceperit, potes tu competentem judicem adire, ut in 19 dandis curatoribus officio suo fungatur 20. PP. 3. Non. Februar. MESSALA & SABINO CONSS. 215.

De liberto.

2. Idem. A. Epaphroditus.

Patroni 21 cui filii si ejus exatis sunt, ut res eorum per tutores administrari debent: cura adire Praetorem, & nomina edere, ex quibus tutores confiuntur, ne si ceperiveris, obsequi deferti periculum subeas. PP. 3. Non. Jul. MESSALA & SABINO CONSS. 215.

De matre.

3. Idem. A. Atalanta.

No locum tutoris defuncti 22, vel in perpetuum relegati, alium dari tutorem filii 23 idoneum ex eadem 24 provincia a judice competente postula: qui secundum officium suum utilitatibus eorum providebit. PP. 4. Ibid. Jul. LETO 2. & CEREALE CONSS. 216.

De credito.

4. Idem. A. Domino.

S filiis debitoris 24 tui non sunt necessarii, qui tutores pertant, potes & ipse curare, ut accipiant, per quos legitime defendantur. PP. 3. Id. Jul. LETO 2. & CEREALE CONSS. 216.

dum manet jus cognitionis. 1. 2. J. p. 1. 2. C. Thed. de tut. ita habet, in familiis tutelam legittimam confangentes, patruus non recedit. 2. Frater emancipatus vocatur ad curam & tutelam fratris, si hic, & de curate fratris, quendammodum & ad legittimam ejus hereditatem ex constitutio Anatali, §. 1. Inf. de success. cognator. §. 6. Inf. in fin. Inf. de fratribus cognat. l. ult. 3. de legit. hered. 3. Quo vocabulo proprie intelliguntur fratres forosus ex eodem patre prognati, prognatae. vid. Cujac. 11. obs. 26.

4. Tutor aut curator munere minor virginitatem annis fungi non potest. §. 13. Inf. de ex. tut. §. 5. Hamenop. 11. §. 5. §. ult. Inf. de fiduciaria tut. 5. Quisque sita administrationis caru obligatur. 6. Onera aliena nemo gravatur. 7. Naturalis ordo conferendum. 8. Incivile est eundem esse tutores & in alterius tutela constituti. 9. Nomini & rerum foeda est coniunctio: verbis gratia, eundem tutorem non curatore esse, & sub tutela vel cura constituti. 10. Hinc colligitur. Boni minoris virginitatem annis non obligari, si forte tutelam alterius gessit. Alii si decreto judicis cesserit, obligari purant: aut eontinuam, aut quoniam faciem facit. 11. Tutores maiores omnino virginitatem annis debent, ut etiam res ipsorum obligare sint nullo praejudicio successionis Patrumonum aut cognatorum generando. Synop. Balz. 37. 1. 4. cap. 2. 13. pr. Inf. de legitima patr. tut. 14. Ubi omnis tutela ibi successione emolumento. 15. Septimo, dixi ad 1. 30. Inf. de reg. iur. 16. D. 6. & 3. C. Thed. 18. 17. Subi. creditor pariter, ut 1. 4. 3. ed. & contra minorem moneri debet, uti curatorem ad lites postulet, qui si monitis non petent, etiam auctiori eidem & invito dabitur. Balz. 18. 1. 2. §. 4. ff. ed. 19. Curatores auctiori in mores licet invito accipiunt, ut hic, servato tamen hujus modis ordine. 20. Id est, ut eriam invito curator denunt. 21. Liberum omittentes petere tutores filii patrion, pericolo deferti obsequi subjacent. Salic. 1. 2. §. 1. ff. ed. 1. 19. ff. de sive patr. 22. 1. 7. §. 1. de curat. fratribus. 23. De marie vide quoque 1. 6. 8. 9. & ult. T. ed. 24. 1. 5. T. qui dare tuto. 1. 3. ff. de tut. & cur. datus ab his. 1. 1. in fin. ff. de excus. tut. 25. Creditor in subdictione petit, tutores pupilli debitoris sibi dari, 1. 2. §. 3. ff. ed. 1. 1. 1. 2. 2. T. de adm. & per. tut. 26. 1. 10. T. de legit. hered. 27. 1. 3. Inf. 1. 8. T. 1. 2. 6. 1. ff. ed. 1. ult. 5. 2. T. de adm. & per. tut. 1. 2. 3. 2. ff. ad SC. Tert. 28. Mater tutores auctioris filio obsequiare cogitatur, at non legitimis aut testamentariis, ut notatur in 1. mares. 1. 5. 8. 12. ff. de rebus eorum, qui sub tut. ut hinc etiam colligas praeventionem & intervenientem tutores. 1. 3. 2. 2. Inf. de curat. fratribus. 29. Mater puniatur, si tutores impuberi non petent, non si curatorem puberi non petent. 1. 2. 1. 29. ff. ad SC. Tert. 30. Subi. tu debitor (nam mox sequitur, quo maioris potest rationem redde) ut in 1. 1. & 4. Inf. ed. creditor. 31. Tutor vel venditor volens reddere rationem administrationis, potest petere adulto curatorem dari cui reddatur ratio. facit

De amita.

5. Im. ALEXANDER A. Fuscianæ.

A Mita 26 tutores petere filii fratri sui non prohibetur. PP. 5. Kal. Jul. MAXIMO 2. & ELIANO CONSS. 224.

De mare.

6. Idem A. Otacilæ.

M Atris 27 pietas instruere te potest, quos tutores filio tuo potere debes. Sed & observare 28, ne quid fecus quam oportet, in re [filii] tui pupilli agatur. 29 Petenti autem filii curatores 29 necessitas matribus imposta non est, cum puberes minores annis virginitatemque ipsi sibi curatores, si res eorum exigit, petere debeant. PP. 10. Kal. Octobr. JULIANO 2. & CRISPINO CONSS. 225.

De tuto.

7. Imp. GORDIANUS A. Dionysio.

A Dmone 30 eam, qua quondam pupilla tua fuit, cum eam non tantum viri potentem esse, sed etiam nupissime proponas, ut sibi petat curatorem. Quod si ea petere neglexerit: quo maturius possit 31 rationem reddere administrationis adire eo, cujus super ea [re] notio est, petere curatorem non venteris. PP. 6. Id. Jan. GORDIANO A. & AVIOIA CONSS. 240.

De matre.

8. Imp. DIOCLET. & MAXIMIAN. AA. Musico.

C um a matribus 32 sedulim petendi tutoris officium exigatur, nec fortuiti 33 casus impedimentum 34 adscribantur: proponasque procuratorem 35 qui ad petendum pupillo tutorem a matre fuerat constitutus a latronibus intercedens 36, petitionem ex necessitate demoratum esse, ab hereditatis successionis matrem repellis, cujus 37 nullum vitium intercessus aferis, per quam durum est. PP. 5. Id. Mart. TIBERIANO & DIONE CONSS. 291.

De habente tutorem.

9. Idem AA. Asclepiodoto.

C um iure habenti 38 tutorem tutor 39 dari non possit: intelligis 40 matrem 41 non officium pietatis in petendo tutore deferrisse, sed iure munera merito filio suo tutorem non poltulare. S. 3. Non. April. BYZANTIUS, AA. CONSS. 290.

De patrino magno.

10. Idem AA. & CC. Prisco.

N epotibus fratris tui 42, si eorum mater in petendis tutoribus debito non fungatur officio, petere tutores sollemniter potes. S. prid. Kalend. Maji, Sirmii, CC. CONSS. 294.

De matre.

11. Imp. ZENO A. Dioscoro PP.

M atres naturalibus 43 [ex iam] filiis ad similitudinem eorum, qui ex iugis ac legitimis nuptiis sunt procreati, petendorum tutorum necessitati subiacente: nulla 44 eis ignorancia juris ad evitanda legibus, vel sacris constitutionibus definita, si petitionem tutorum minus curaverint, profutura. Dat. Kalend. Sept. Constantino. ZENONE A. 2. CONSS. 479.

TIT. XXXII.

UBI PETANT TUTORES VEL CURATORES.

1. Imp. ANTONINUS A. Aristobulæ.

M agistratus eius civitatis 45, unde filii tui originem per conditionem patris dicunt, vel ubi 46 eorum sunt facultates, tutores vel curatores his quam primum secundum formam perpetuam dare curabunt. Quod si filii tui neque possident quicquam in provincia ubi morantur, neque inde originem dicunt, restituti 48 apud patrem suam, & ubi patrimonium habent, morabuntur, & ibi defensores legitimos fortientur. PP. Kalend. Octobr. TERTIUS 2. & CEREALE CONSS. 216.

De credito.

4. Idem A. Domino.

S filiis debitoris 24 tui non sunt necessarii, qui tutores pertant, potes & ipse curare, ut accipiant, per quos legitime defendantur. PP. 3. Id. Jul. LETO 2. & CEREALE CONSS. 216.

dum manet jus cognitionis. 1. 2. J. p. 1. 2. C. Thed. de tut. ita habet, in familiis tutelam legittimam confangentes, patruus non recedit. 2. Frater emancipatus vocatur ad curam & tutelam fratris, si hic, & de curate fratris, quendammodum & ad legittimam ejus hereditatem ex constitutio Anatali, §. 1. Inf. de success. cognator. §. 6. Inf. in fin. Inf. de fratribus cognat. l. ult. 3. de legit. hered. 3. Quo vocabulo proprie intelliguntur fratres forosus ex eodem patre prognati, prognatae. vid. Cujac. 11. obs. 26.

4. Tutor aut curator munere minor virginitatem annis fungi non potest. §. 13. Inf. de ex. tut. §. 5. Hamenop. 11. §. 5. §. ult. Inf. de fiduciaria tut. 5. Quisque sita administrationis caru obligatur. 6. Onera aliena nemo gravatur. 7. Naturalis ordo conferendum. 8. Incivile est eundem esse tutores & in alterius tutela constituti. 9. Nomini & rerum foeda est coniunctio: verbis gratia, eundem tutorem non curatore esse, & sub tutela vel cura constituti. 10. Hinc colligitur. Boni minoris virginitatem annis non obligari, si forte tutelam alterius gessit. Alii si decreto judicis cesserit, obligari purant: aut eontinuam, aut quoniam faciem facit. 11. Tutores maiores omnino virginitatem annis debent, ut etiam res ipsorum obligare sint nullo praejudicio successionis Patrumonum aut cognatorum generando. Synop. Balz. 37. 1. 4. cap. 2. 13. pr. Inf. de legitima patr. tut. 14. Ubi omnis tutela ibi successione emolumento. 15. Septimo, dixi ad 1. 30. Inf. de reg. iur. 16. D. 6. & 3. C. Thed. 18. 17. Subi. creditor pariter, ut 1. 4. 3. ed. & contra minorem moneri debet, uti curatorem ad lites postulet, qui si monitis non petent, etiam auctiori eidem & invito dabitur. Balz. 18. 1. 2. §. 4. ff. ed. 19. Curatores auctiori in mores licet invito accipiunt, ut hic, servato tamen hujus modis ordine. 20. Id est, ut eriam invito curator denunt. 21. Liberum omittentes petere tutores filii patrion, pericolo deferti obsequi subjacent. Salic. 1. 2. §. 1. ff. ed. 1. 19. ff. de sive patr. 22. 1. 7. §. 1. de curat. fratribus. 23. De marie vide quoque 1. 6. 8. 9. & ult. T. ed. 24. 1. 5. T. qui dare tuto. 1. 3. ff. de tut. & cur. datus ab his. 1. 1. in fin. ff. de excus. tut. 25. Creditor in subdictione petit, tutores pupilli debitoris sibi dari, 1. 2. §. 3. ff. ed. 1. 1. 1. 2. 2. T. de adm. & per. tut. 26. 1. 10. T. de legit. hered. 27. 1. 3. Inf. 1. 8. T. 1. 2. 6. 1. ff. ed. 1. ult. 5. 2. T. de adm. & per. tut. 1. 2. 3. 2. ff. ad SC. Tert. 28. Mater tutores auctioris filio obsequiare cogitatur, at non legitimis aut testamentariis, ut notatur in 1. mares. 1. 5. 8. 12. ff. de rebus eorum, qui sub tut. ut hinc etiam colligas praeventionem & intervenientem tutores. 1. 3. 2. 2. Inf. de curat. fratribus. 29. Mater puniatur, si tutores impuberi non petent, non si curatorem puberi non petent. 1. 2. 1. 29. ff. ad SC. Tert. 30. Subi. tu debitor (nam mox sequitur, quo maioris potest rationem redde) ut in 1. 1. & 4. Inf. ed. creditor. 31. Tutor vel venditor volens reddere rationem administrationis, potest petere adulto curatorem dari cui reddatur ratio. facit

TIT.

Qui dare tutores vel curatores possunt, &c.

TIT. XXXIII.

DE TUTORIBUS VEL CURATORIBUS ILLUSTRIUM, VEL CLARISSIMARUM PERSONARUM.

1. Imp. VALENT. THEOD. & ARCAD. AAA. Proculo Praefecto urbi.

I llustribus 3 Praefectus urbi 4 adhibitus decem 5 viris e numero Senatus amplissimi, & Praetore 6 clarissimo viro qui tutelaris cognitionibus praefidet, tutores [curatores] ex quolibet ordine idoneos faciat retentari, & sane id libero 7 iudicio, expertes damni confituntur judicantes.

Et 8 si in regendis pupillaribus subfamilias singuli creandorum paries esse non possunt, plures 9 ad hoc secundum veteres leges] conveniet advocari: ut 10 quem cotius ille administrans negotiis pupillorum dignissimum judicabit, postea 11 per Praefecture, & super cujus nomine foliis, nomine foliis, nomine foliis ferta, postea 12 per Praefecture interponatur decretum: 1 Itaque hoc modo remota a metu, qui conflito affuerint, permanebunt, & parvulus adulstis Clarissimus 13 justa defensio sub hac prudentium deliberatione perveniet.

† Quod 13 tamen circa eorum personas confituisse nos palam est, quibus haec ad præficiuntur.

Q uod dicis, matrem 13 filii tutores nolle petere, super hac adi præficiuntur: qui si eam negligere possunt, neque [a] magistratus municipales tutores vel curatores, neque legitimis vita, atate, facultatis suppetunt: Nam ubi forte hujusmodi homines offeruntur, si nihil ad defensionem suis privilegiis comparabant, ut teneri possint, jure praescibimus.

† Ceterum alia que in causis minorum antiquis legibus causa fuit, manere intemera decernimus. 1 In provinciis 14 autem Curiales in nominandis tutoribus & curatores clarissimorum personarum exhibeant debitam cautionem, & discriminis sui memorias cognoscant indemnitas minoribus obnoxias etiam deinceps esse facultates. Dat. 3. Kal. Januar. Mediolani, TIMA-SIO & PROMOTIO CONSS. 389.